

LOVORKA ČORALIĆ
Hrvatski institut za povijesti
Opatička 10, Zagreb
e-mail: lovorka@isp.hr

MAJA KATUŠIĆ
Hrvatski institut za povijesti
Opatička 10, Zagreb
e-mail: mkatusic@isp.hr

**BOKELJ VICKO DABOVIĆ – ZAPOVJEDNIK MLETAČKOG RATNOG
BRODA VITTORIA II U POSLJEDNJIM GODINAMA OPSTOJANJA
SERENISSIME**

Središnja tema rada usmjerena je na vojnopomorsku karijeru Bokelja Vicka Dabovića, kapetana mletačkog bojnog broda Vittoria II u posljednjim godinama 18. stoljeća. Rad se zasniva na uvidu u postojeća saznanja iz historiografije (opći podaci o obitelji Dabović) te – ponajprije – na raščlambi gradiva iz mletačkog Državnog arhiva (zbirka Provveditori all'Armar). U središnjem dijelu rada analizira se sastav posade broda Vittoria II prema popisima načinjenim od 1. rujna 1794. do 24. rujna 1795. godine. Popisi ljudstva na brodu Vittoria II donose se u prilogu na kraju rada.

KLJUČNE RIJEČI: Boka kotorska; Perast; Vicko Dabović; Mletačka Republika; mletačka ratna flota; povijest pomorstva; vojna povijest; povijest 18. stoljeća

Central theme of this article is directed towards naval military career of Vicko Dabović from Boka, the captain of Venetian ship Vittoria II in the last years of the eighteenth century. The article is based on the previous results of historiography (general data on the Dabović family) and – to a greater extent – on the analysis of the source materials from the State Archive of Venice (archival series of the Provveditori all'Armar). In the central part of the article, the composition of the crew of Vittoria II is analysed according to the lists made from 1 September 1794 to 24 September 1795. Lists of the ship's crew of Vittoria II are given as an appendix at the end of the article.

KEY WORDS: Boka kotorska (the Gulf of Kotor); Perast; Vicko Dabović; Republic of Venice; Venetian war fleet; naval history; military history; history of the eighteenth century

Uvod: istočni Jadran i Mletačka Republika – zajedničke sastavnice vojne povijesti

Vojna povijest Mletačke Republike i pretežitoga dijela istočnoga Jadrana stoljećima je, osobito u doba prevlasti Serenissime na području od Istre do Albanije, bila povezana brojnim zajedničkim sastavnicama. Stoljeća neprekinutih osmanskih prodora i osvajanja, doba Ciparskog (1570. – 1573.), Kandijskog (1645. – 1669.),

Morejskog (1684. – 1699.) i tzv. Malog ili Drugog Morejskog rata (1714. – 1718.), svojom su dugotrajnošću i intenzitetom ostavila nemale posljedice na krajeve i stanovništvo koji su bili zahvaćeni ratnim vihorima. Obrambeni sustav mletačkih prekomorskih posjeda, ali i ratovanje Serenissime od Jadrana do Levanta, pri tome ne bi bili mogući bez udjela domaćega žiteljstva koje je – iz pokoljenja u pokoljenje – popunjavalo mletačke kopnene i pomorske vojne snage.

U sklopu proučavanja problematike udjela Istrana, Dalmatinaca i Bokelja, ali i drugih zavičajnih skupina sa istočnojadranske obale, u mletačkim vojnim snagama, posljednjih smo godina objavile (samostalno ili u suautorstvu) više radova koji se odnose na kopnene snage, odnosno na mletačko prekomorsko pješništvo (*Fanti Oltramarini*) i konjaništvo (*Croati a cavallo, Cavalleria Croati*).¹

Ne manje je istraživački poticajna i tema udjela hrvatskoga stanovništva, ponajprije iz područja u sastavu *Stato da Mar*, u mletačkoj vojnopomorskoj povijesti, točnije u ratnoj mornarici. Brodovi istarskih, dalmatinskih i bokeljskih gradova, redovito popunjavani posadom i stavljeni u aktivnu službu pred svaki važniji mletački vojni poduhvat, njihov udio u velikim pomorskim bitkama (primjerice u znamenitom Lepantskom boju 1571. godine), djelovanje (osobito Bokelja) u učestalim srazovima sa sjevernoafričkim ili ulcinjskim gusarima, te – prije svega – teško prebrojiva

¹ L. ČORALIĆ – M. KATUŠIĆ, 2009, 247-282; L. ČORALIĆ – M. KATUŠIĆ, 2012, 249-273; L. ČORALIĆ – M. KATUŠIĆ, 2012a, 385-410; L. ČORALIĆ, 2012; L. ČORALIĆ, 2012a. O mletačko-osmanskim ratovima u Dalmaciji i Boki kotorskoj, posebice s obzirom na udio domaćih snaga u mletačkoj vojsci, usporedi neka monografska djela te pojedinačne znanstvene radove: G. SABALICH, 1909.; G. SABALICH, 1928, 279-300; A. BERLAM, 1935, 47-58; G. STANOJEVIĆ, 1962; G. STANOJEVIĆ, 1970; E. CONCINA, 1972; M. JAČOV, 1991; Š. PERIČIĆ, 1993, 219-232; Š. PERIČIĆ, 2000, 195-220; F. P. FAVALORO, 1995; T. MAYHEW, 2008; D. MADUNIĆ, 2012.

prisutnost hrvatskih časnika i mornara na mletačkim ratnim brodovima, činjenice su poznate i dijelom obrađene u historiografiji.²

Središte ovoga istraživanja upravljeno je na jednu od brojnih tema iz vojnopomorske povijesti Boke kotorske i Mletačke Republike, a glavni je protagonist Vicko Dabović, zapovjednik jednog od vodećih ratnih brodova pod stijegom svetoga Marka u posljednjim godinama opstojanja Kraljice mora. Rad se zasniva na uporabi postojećih saznanja iz historiografije (o bokeljskoj obitelji Dabović i o samome Vicku Daboviću) te ponajprije na uvidu i raščlambi do sada malo korištenog gradiva iz Archivio di Stato di Venezia (dalje: ASV). Riječ je o zbirci gradiva koje je izravno vezano uz državnu magistraturu ratne mornarice – *Provveditori all'Armar*. Taj državni ured, utemeljen šezdesetih godina 15. stoljeća, bio je zadužen za ustroj, organizaciju i vodstvo mletačke ratne mornarice. Do 1644. godine magistratura je brojila dva člana (a potom tri), a služba toga povjerenstva trajala je godinu dana. *Providuri* ratne mornarice redovito su bili ugledni mletački patriciji koji tijekom obnašanja mandata nisu smjeli prihvaćati nijednu drugu funkciju u tijelima državne vlasti i uprave. Za državu koja je svoj uspon i moć zasnivala na vojnopomorskoj prevlasti i nadzoru plovidbenih putova, ta je magistratura imala iznimnu važnost.³ Osim zbirke

² O ratovima i bitkama na Jadranu i Sredozemlju te o udjelu hrvatskih pomoraca u njima postoji opsežna literatura. Posebno zanimanje istraživača pri tome je bilo upravljeno na pomorske pothvate bokeljskih pomoraca i ratnika. Usporedi neka sintetska djela te u njima sadržan dodatan popis literature: LEPANTSKA BITKA, 1974; P. BUTORAC, 2000; M. MILOŠEVIĆ, 2003; L. ČORALIĆ, 2007; M. MILOŠEVIĆ, 2008; M. MILOŠEVIĆ, 2008a. Usporedi i tekstove u POMORSKI ZBORNIK, 1962.

³ O magistraturi *Provveditori all'Armar* vidi opširnije: A. DA MOSTO, 1937, 159; GUIDA ALLE MAGISTRATURE, 2003, 142. O mletačkoj ratnoj mornarici, posebice u ranom novom vijeku, vidi: C. A. LEVI, 1892; V. MARCHESI, 1919, 145-175; M. NANI MOCENIGO, 1935; F. SASSI, 1946 – 1947, 99-200; A. TENENTI, 1962; F. C. LANE, 1983; E. ROSSI – M. ALBERONI – A. M. FELLER, 1990; G. PENZO, 2000; G. ERCOLE, 2006; G. CANDIANI, 2009; G. ERCOLE, 2011.

Provveditori all'Armar, u radu će se, iako u manjoj mjeri, koristiti i gradivo iz drugih zbirki pohranjenih u središnjoj mletačkoj arhivskoj pismohrani.

Stoga je cilj ovog rada osvijetliti dio karijere vrlo zapaženog i visokorangiranog, ali u historiografiji malo poznatog bokeljskog časnika – kapetana Vicka Dabovića. Na početku rada iznijet ćemo osnovne podatke o obitelji Dabović i njezinim pripadnicima,⁴ dočim će u središnjemu dijelu teksta u fokusu istraživanja biti sam kapetan Vicko Dabović i posada ratnoga broda kojime je osobno zapovijedao u posljednjem desetljeću 18. stoljeća. Naposljetku, prikazom i analizom zbirke Provveditori all'Armar ukazat ćemo na važnost mletačkog gradiva za proučavanje brojnih sastavnica vojne i pomorske povijesti Boke kotorske i istočnog Jadrana u cjelini.

Bokeljska obitelj Dabović

Prezime Dabović susreće se u izvorima u više bokeljskih mjesta, prije svega u Perastu i Kostanjici. Prema mišljenju Rista Kovijanića, Dabovići potječu iz naselja Zalazi u zaleđu Dobrote, gdje se njihov prvi poznati predak Božo bilježi 1543. godine.⁵

Prema dosadašnjim podacima iz literature, najveći broj Dabovića bilježi se u Perastu, gdje se već 1567. godine kao općinski kapetan spominje Marin Dabović.⁶ Ipak, učestalije bilježenje Dabovića u Perastu, ali i u drugim naseljima duž Boke, započinje u 18. stoljeću, kada se brojni odvjetci te obitelji spominju kao sudionici

⁴ S obzirom da su saznanja o obitelji Dabović u hrvatskoj historiografiji fragmentarna i razasuta, a leksikonska natuknica "Dabović" u *Hrvatskom biografskom leksikonu* (HBL, 1993, 186, tekst: Tatjana Delibašić) podacima vrlo oskudna, držimo da je o pojedinim članovima obitelji ovom prigodom potrebno kazati nešto više.

⁵ R. KOVIJANIĆ, 1963, 103.

⁶ P. BUTORAC, 1998, 143.

pomorske trgovine duž Jadrana i Sredozemlja.⁷ U prvim desetljećima 18. stoljeća iz Perasta se kao vlasnici i (ili) kapetani trgovačkih brodova spominju Nikola (vlasnik male barke 1710. – 1730.), Ivan Matov (vlasnik male peote 1710. – 1730.; 1754. prevozi teret drva u Mletke) i Juraj Krstov (1714. – 1721. poduzima niz trgovačkih putovanja u Dalmaciju, Albaniju i na Krf).⁸

Učestalost spomena odvjeta obitelji Dabović u pomorskoj privredi Boke intenzivira se tridesetih godina 18. stoljeća. Tako se, navedimo samo neke primjere, Juraj Stijepov bilježi kao vlasnik i zapovjednik tartane koja obavlja trgovački promet u albanskim lukama (1732.); Tripo Markov od oko 1710. do 1735. godine prevozi mletačku državnu poštu Dalmacijom, a Matija Petrov sa svojim trgovačkim brodovima (barka, fregadun) plovi u dalmatinske i južnotalijanske luke.⁹ Godine 1735. u Budvi je zabilježena gaeta Luke Grgurova; tridesetih i četrdesetih godina 18. stoljeća gaete i tartane Vicka Nikolina uplovljavale su u dalmatinske i albanske luke, dočim se od 1735. do 1745. u Draču u više navrata bilježe trgovački brodovi Marka Tripova Dabovića.¹⁰

Učestalost bilježenja peraških Dabovića u jadranskim i sredozemnim lukama nije smanjena niti u drugoj polovici 18. stoljeća. Godine 1759. Matija Jurjev, zapovjednik trgovačkog broda *Madonna del Rosario*, nalazi se u Mlecima odakle

⁷ U popisu stanovnika grada Perasta iz 1733. godine spominje se nekoliko ogranaka obitelji Dabović. Njihovi su nositelji Vicko (šest članova unutar obitelji), Antun (osam članova), Juraj pok. Stjepana (četiri člana) i Juraj pok. Tripuna (tri člana). Vidi: P. PAZZI, 2010, 155.

⁸ Đ. MILOVIĆ, 1957, 57, 61-62; M. MILOŠEVIĆ, 1958, 100-101; M. Š. MILOŠEVIĆ, 1964, 126, 143; N. ČOLAK, 1985, 204.

⁹ M. MILOŠEVIĆ, 1958, 101; M. Š. MILOŠEVIĆ, 1964, 114, 126, 146.

¹⁰ M. MILOŠEVIĆ, 1958, 101; M. Š. MILOŠEVIĆ, 1964, 134. Vicko Dabović je 1742. godine bio umješšan u neki spor s Bokeljom Matijom Kosovićem te je tom prilikom ranjen ubodom nožem (N. ČOLAK, 1985, 152, 155).

kreće u pravcu Skadra.¹¹ Kapetan na austrijskom brodu (*nave imperiale*) bio je šezdesetih godina 18. stoljeća Antun Dabović, a 1764. godine izvori bilježe njegov boravak u Ankoni (prispio iz Barlette), odakle s teretom soli kreće u pravcu Trsta.¹² Iste se godine u Mlecima (na putu prema Dalmaciji) zatekla pulaka *Madonna degli Angeli*, vlasnika kavaljera Josipa Bronze, kojom je zapovijedao kapetan Vicko Kosović. Na tome se bokeljskom trgovačkom brodu spominju vođa palube Tripun Dabović pok. Luka i njegov sin Luka.¹³ Trgovački plovidbeni pravac između srednje i južne Italije te Dalmacije održavao je sredinom osamdesetih godina Juraj Dabović (vlasnik i kapetan bracere),¹⁴ a posebno je zanimljiv inventar (popis pokretne imovine) mornara Nikole, preminulog u Mlecima 1787. godine.¹⁵

Dabovići se, prema prethodno iskazanim podacima, najviše spominju u kontekstu pomorske trgovine diljem Jadrana i Sredozemlja. Trgovačka putovanja pratile su tada brojne opasnosti (od pomorskih havarija do gusarskih napada), a nekoliko sljedećih primjera svjedoči o okršajima članova peraške obitelji Dabović s ulcinjskim i sjevernoafričkim gusarima. Tako je 1727. godine tartanu Nikole Dabovića kod Mljeta presrela ulcinjska fusta – brod bokeljskoga kapetana bio je potpuno opljačkan, a smrtno je stradao i jedan njegov mornar.¹⁶ Moguće je da se 1759. godine radi o istome Nikoli (Niko), koji se kraj Aleksandrije sukobio s

¹¹ N. ČOLAK, 1985, 326.

¹² N. ČOLAK, 1993, 566.

¹³ N. ČOLAK, 1993, 570-571.

¹⁴ N. ČOLAK, 1985, 374.

¹⁵ ASV, Giudici di petizion. Inventari, b. 482, br. 41. U tekstu inventara spominju se njegovi sinovi Antun i Vicko, a za potonjeg se navodi da je trenutno *in Inghiltera*. Vremenska podudarnost upućuje da je možda Vicko Dabović, koji će u sljedećem poglavlju biti u središtu našega zanimanja, upravo ovdje navedeni sin pokojnog peraškog mornara. Prijepis inventara objavila je L. ČORALIĆ, 2001, 305-309.

¹⁶ I. ZLOKOVIĆ, 1955, 72.

berberskim gusarima te u tome srazu odnio pobjedu.¹⁷ Godine 1739. ulcinjski su gusari na ušću Bojane napali peleg Ivana Dabovića. Posada je napustila i gusarima prepustila obilan teret, a pritom su dva mornara poginula.¹⁸ U dva je navrata ulcinjske napade doživio i kapetan Luka Dabović. Godine 1742. njegova je tartana opljačkana u albanskim vodama, a 1748. godine Ulcinjani su na rijeci Bojani ponovno nanijeli veliku štetu Dabovićevom brodu, pri čemu je i sam kapetan bio ranjen.¹⁹ Zahvaljujući zavidnim vojnopomorskim vještinama i golemu iskustvu, Peraštane su u svrhu nadziranja slobodne plovidbe Jadranom angažirale i aktualne vlasti. Jedan takav, kronološki postmletački primjer, bilježimo 1805. godine, kada je austrijska vlast u Boki namijenila Marku Daboviću da peraškim brigantinom *L'Assure* spriječi djelovanje Francuza.²⁰

U nekoliko je primjera zabilježen i udio Dabovića na ratnim brodovima 18. stoljeća. Tako se 1766. godine Stjepan Perov Dabović spominje kao mornar na tartani *Sacra Famiglia* peraškoga kapetana Vicka Kolovića. Ljudstvo tartane bilo je unovačeno na bokeljskom (peraškom) području, a bila je – uz još nekoliko bokeljskih brodova – namijenjena mletačkoj vojnoj intervenciji protiv tuniskih gusara.²¹ Godine 1796. načinjen je popis ljudstva na ratnome brodu *Fama*, zapovjednik kojega je bio

¹⁷ P. BUTORAC, 2000, 193.

¹⁸ I. ZLOKOVIĆ, 1955, 74.

¹⁹ I. ZLOKOVIĆ, 1955, 74-75.

²⁰ Marko Dabović osobno se opirao tom udjelu Peraštana u austrijsko-francuskim sukobima na Jadranu, opravdavajući se da on osobno nije vlasnik broda te da nema dovoljno financijskih sredstava za uzdržavanje posade. Usporedi: P. BUTORAC, 1938, 204-205.

²¹ ASV, Provveditori all'Armar, b. 272. Libro salariati della tartana noleggiata nominata Sacra Famiglia, Cattaro (12. VIII. 1766.).

Bokelj Josip Kolović Matikola, a u skupini mornara prve klase zabilježen je Peraštanin Lovro Dabović.²²

Sudjelovanje Dabovića u ratnoj mornarici na Apeninskome poluotoku nastavilo se i nakon utruća Mletačke Republike. Tako se 1848. godine kao poručnik austrijskog bojnog broda spominje Ivan (*Giovanni*) Dabović (*Dabovich*), rođen na Krfu 1795. godine, za kojega ipak ne možemo sa sigurnošću odrediti vezu s peraškim ogrankom obitelji Dabović.²³ Garibaldinac i sudionik ujedinjenja Italije bio je Petar Dabović (rođen oko 1815. godine u Mlecima). Isprva je djelovao u trgovačkoj mornarici; od 1860. godine poručnik je Garibaldijeve vojske u Palermu, a potom djeluje u pomorskome arsenalu u Genovi.²⁴ Naposljetku, osim Dabovića koji su se istaknuli kao pomorci i pomorski ratnici, potrebno je spomenuti i Andriju, kapetana pješačke prekomorske postrojbe, djelatne u pukovniji Jurja Mitrovića 1796. godine.²⁵

Obitelj Dabović bilježi se u ranome novom vijeku i u Kostanjici – malome bokeljskom naselju smještenom nasuprot Perasta. Prema podacima iz literature, Dabovići se u Kostanjici spominju od konca 17. stoljeća, kada se mornar Petko bilježi kao član posade broda *Santa Croce* kojime je, djelujući u vodama pored Bara, zapovijedao Vicko Bujović.²⁶ Početkom 18. stoljeća kao pomorski trgovci na relaciji Albanija – Herceg Novi djeluju Juraj i Nikola Dabović, a 1747. godine na brigantinu kapetana Blaža Đurovića iz Prčanja zatekao se kao vođa palube – u trenutku kada su ih napali tripolitanski gusari – Mato Dabović pok. Ivana.²⁷ Jednom od prethodno

²² ASV, Provveditori all'Armar, b. 272. Libro accordato della pubblica nave Fama Capitan Giuseppe Colovich Matticola quondam Nicolò (1795 – 1797).

²³ L. ČORALIĆ, 2001, 302.

²⁴ HBL, 1993, 186.

²⁵ ASV, Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, b. 663. Fanti Oltramarini: Reggimento Zorzi Mitrovich (1793 – 1797), Compagnia Capitan Andrea Dabovich.

²⁶ J. BALOVIĆ, 2004, 78.

²⁷ Š. MILINOVIĆ, 1960, 171; Đ. MILOVIĆ, 1956, 93.

spomenutih bokeljskih tartana iz 1766. godine, namijenjenih suzbijanju tuniskih gusara, zapovijedao je Dobročanin Božo Kamenarović (tartana *Natività del Signore*), a kao mornari na njoj zabilježeni su Krsto Antunov i Juraj Matijin Dabović.²⁸ Pomorsko-trgovačka aktivnost Dabovića iz Kostanjice nastavlja se i početkom 19. stoljeća, a kao istaknutiji predstavnici spominju se Antun, Božidar, Matija, Grgur, Juraj i Tripo Dabović.²⁹ Tridesetih godina 19. stoljeća djeluje Antun Bogdanov Dabović, suvlasnik pelega *Valore Bochese*, a koncem 19. i u prvim desetljećima 20. stoljeća zapažen je Bogdan Špirov (1852. – 1937.), vjerojatno jedan od najistaknutijih kostanjičkih pomoraca, dugogodišnji kapetan Austrijskog Lloydja.³⁰ Naposljetku, na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće djelovao je i kapetan Marko Dabović iz Kostanjice, čiji nam je portret i danas sačuvan u fundusu Pomorskog muzeja u Kotoru.³¹

Na kraju je potrebno spomenuti i nekoliko pomoraca iz drugih bokeljskih mjesta koji su također nosili prezime Dabović. To su, primjerice, Nikola Dabović iz Lastve (vlasnik i kapetan male tartane u prvim desetljećima 18. stoljeća) i Marko Dabović iz Stoliva (1720. godine poduzima trgovačko putovanje za Dalmaciju),³² dočim se na naoružanim tartanama iz 1766. godine bilježe dobrotski mornar Nikola Josipov iz Dobrote (tartana *Santissimo Crocefisso e Madonna del Rosario*, kapetan Juraj Ivanović)³³ i nadzornik straže (*Capo della guardia*) Juraj Markov.³⁴

²⁸ ASV, Provveditori all'Armar, b. 272. Libro salariati della tartana noleggiata nominata Natività del Signore, Capitan Nadal Camenarovich quondam Mattei, Cattaro (10. VIII. 1766.).

²⁹ Š. MILINOVIĆ, 1960, 174.

³⁰ Š. MILINOVIĆ, 1960, 180, 188-189; I. ZLOKOVIĆ, 1978, 109-115.

³¹ R. JANIĆIJEVIĆ, 50, 2002, 161.

³² M. Š. MILOŠEVIĆ, 1964, 117; Đ. MILOVIĆ, 1957, 60.

³³ ASV, Provveditori all'Armar, b. 272. Libro salariati della tartana noleggiata nominata Santissimo Crocefisso e Madonna del Rosario, Capitan Zorzi Ivanovich, Cattaro (4. VIII. 1766.).

Vicko Dabović – kapetan ratnog broda Vittoria II

Životni put i karijera Peraštanina Vicka Dabovića, središnjeg protagoniste ovoga rada, poznati su nam tek djelomično. Naime, nije nam za sada poznat tijek njegova napredovanja u vojnoj službi sve do 1794. godine, kada je imenovan zapovjednikom ratnog broda *Vittoria II* – jednog od najvećih (*primo rango*) u sastavu mletačke ratne flote u drugoj polovici 18. stoljeća. Gradnja *Vittorie II* započela je još 1732. godine pod vodstvom protomeštra Giacoma Mora, a brod je nakon višegodišnjeg zastoja dovršen tek 23. prosinca 1783. godine pod vodstvom Andree Chiribirija. Brod je pušten u promet 27. veljače 1784., a prvi zapovjednik bio je Bokelj Josip Zambela (*Zambella*). *Vittoria II* bila je duga 43,81 m, a široka 12,85 m, a zajedno s drugim brodovima razne nosivosti i naoružanja (*Fama, Forza, Concordia, Sirena, Brilante, Palma, Cavalier Angelo, Distruzion, Esploratore, Cupido, Nettuno*), stavljena je pod zapovjedništvo izvanrednog providura ratne mornarice (*Capitano straordinario delle Navi*) Angela Ema te je u lipnju 1784. godine upućena na Krf, bazu iz koje je flota imala zadatak djelovati na sprječavanju aktivnosti tuniskih gusara. Čini se da nije izravno sudjelovala u akciji protiv tuniskog bega tijekom te i sljedeće godine, već je s dijelom flote blokirala prilaze tuniskim lukama.³⁵ Naoružanje na brodu *Vittoria II* bilo je prilično impresivno. Brod je imao sedamdeset topova – 28 *da 40 libbre*, 28 *da 30 libbre* te 14 *da 14 libbre*.³⁶

³⁴ ASV, Provveditori all'Armar, b. 272. Libro salariati della tartana noleggiata nominata Natività del Signore, Capitan Nadal Camenarovich quondam Mattei, Cattaro (10. VIII. 1766.).

³⁵ G. ERCOLE, 2011, 196, 199-200.

³⁶ Top od 40 libara imao je kalibar 149 mm, projektil težak 12,0 kg, dužinu cijevi 280 cm, a maksimalni domet hica iznosio je 3100 m. Top od 30 libara imao je kalibar 135 mm, projektil težak 9,0 kg, dužinu cijevi 260 cm, a maksimalni domet hica iznosio je 3300 m. Top od 14 libara imao je kalibar 108 mm, projektil težak 4,2 kg, dužinu cijevi 220 cm, a maksimalni domet hica iznosio je 3300 m (G. ERCOLE, 2011, 78).

Bokelj Josip Zambela zapovijedao je *Vittoriom* do svoje smrti (početak 1794. godine), kada je za privremenog zapovjednika broda imenovan Costante Durante, dotadašnji prvi pilot na brodu. Njegova je služba kratko trajala te je već 7. srpnja 1794. kapetanom broda *Vittoria II* imenovan – odlukom generalnog providura mora Carla Aurelia Widmanna – Vicko Dabović.³⁷

U središnjem dijelu ovoga rada razmotriti ćemo sastav posade na mletačkome ratnom brodu *Vittoria II*. Riječ je popisu načinjenom po naređenju providura mora Widmanna 1. rujna 1794., vjerojatno na Krfu, pri čemu valja napomenuti da se osnovni popis tijekom iduće godine (do 24. rujna 1795.) učestalo mijenjao s obzirom na osnovni (prvotni) sastav posade.³⁸ Prema potonjem, završnom datumu iz 1795. godine (također ovjerenom Widmannovim potpisom), na brodu je djelovalo ukupno 177 članova posade. Posada broda bila je podijeljena u četiri temeljne skupine – *Uffiziali e Titolati*, *Marineri prima classe*, *Marineri seconda classe* i *Mozzi*. U narednim redcima svaku od navedenih skupina razmotrit ćemo s naglaskom na udio pomoraca zavičajem sa istočne obale Jadrana.

U prvoj je skupini (*Uffiziali e Titolati*) na završni dan evidentiranja članova brodske posade (24. rujna 1794.) zabilježeno ukupno 37 časnika, dočasnika i ostalih dužnosnika, obnašatelja specijaliziranih službi na brodu. Međutim, uzmemo li u obzir sve osobe koje su tijekom jedne godine (od rujna 1794. do rujna 1795. godine) popisivane, ali i brisane s osnovnoga popisa, dolazimo do podatka da je kroz navedeno vrijeme kroz ovu skupinu prošlo ukupno 73 ljudi. Uz kapetana (*Capitan*, *Capitano*), posadu je činilo i pet glavnih navigatora broda – pilota ili peljara (*Primo*,

³⁷ ASV, Provveditori all'Armar, b. 237-238. Libro accordato della pubblica nave Vittoria Capitan Iseppo Zambella quondam Triffon.

Secondo, Terzo, Quarto i Quinto Piloto).³⁹ Uz glavne pilote, na brodu se bilježe i njihovi pomoćnici (*Pilotino*). Osobita se važnost u upravljanju brodom i brodskom posadom pridavala vođama palube ili nokjerima (*Primo i Secondo Nochiere*),⁴⁰ koji su izravno zapovijedali kormilarima (*Timonier*). Specijaliziranu djelatnost na brodu obnašali su i nadzornici za jedra (*Guardian / Castellano*), nadzornik broda (*Custode*), nadzornik jarbola (*Gabbier*) i stražari na košu jarbola (*Parechier, Parechietter, Parochietter*) te parun (zapovjednik) pomoćne barke (*Paron di barca*). Na ratnome brodu prve klase bilježi se i cijeli niz osoba koje su obavljale posebne, nepomorske i nevojničke djelatnosti bez kojih bi uobičajeni život posade teže funkcionirao. To su brodski pisar (*Scrivan, Scrivano*) i njegov pomoćnik (*Scrivanello*), liječnik (*Eccelente*), kapelan, odnosno dušebrižnik (*Cappellano*), ekonom (*Dispensier*) i njegovi pomoćnici (*Dispensierotto, Penese*) zaduženi za redovitu opskrbu broda hranom i odgovorni za sveukupnu robu ukrcanu na brod, bačvar (*Bottario, Botter*) zadužen za opskrbu broda pitkom vodom, kao i brijač (*Barbier*) i njegov pomoćnik (*Barbieriotto*) koji skrbe o osnovnoj higijeni članova posade.

³⁸ ASV, Provveditori all'Armar, b. 239. Libro accordato della pubblica nave Vittoria Capitan Vincenzo Dabovich (1794 – 1795). Providur mora Widmann spominje kapetana Dabovića i brod *Vittoria* u svojem pismu sa Krfa, upućenom u Mletke 25. IX. 1795. Usporedi: C. A. WIDMANN, 1997, 255.

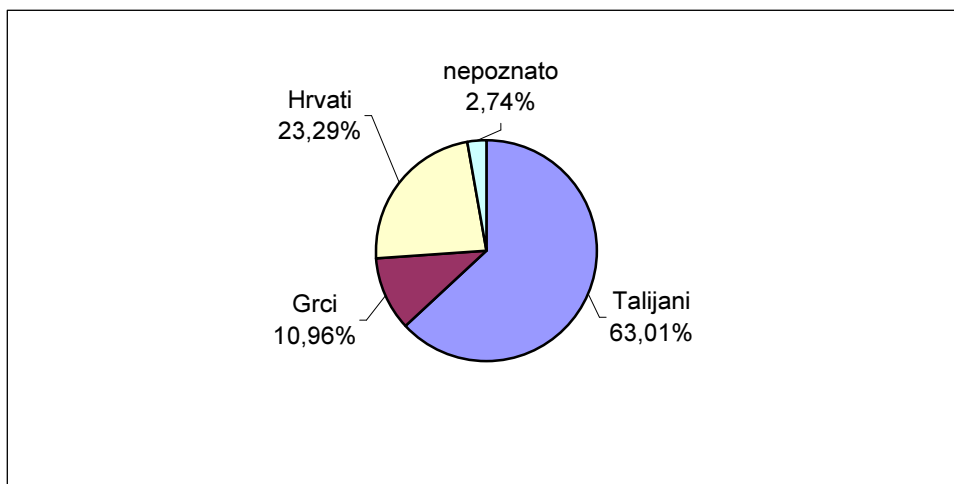
³⁹ O nazivu i službi pilota usporedi: G. BOERIO, 1856, 510; P. SKOK, 1933, 120; DIZIONARIO DI MARINA, 1937, 635-637; M. NANI MOCENIGO, 1935, 33; DIZIONARIO ENCICLOPEDICO MARINARESCO, 1971, 452; E. ROSSI – M. ALBERONI – A. M. FELLER, 1990, 82; T. PIZZETTI, 1999, 26-27; G. ERCOLE, 2011, 170. Usporedi i objašnjenja (pod pojmom peljar) u: PE, 1983, 8-9 (tekst: Ivo Buljan); R. VIDOVIĆ, 1984, 356.

⁴⁰ U talijanskoj mornarici nokjer je faktično jedan od zapovjednika brodske posade (*colui che guida e governa la nave*). U francuskoj mornarici služba nokjera podudarala se s onom koju obnaša pilot, odnosno peljar. O nazivu i službi nokjera u mletačkoj ratnoj mornarici vidi: G. BOERIO, 1856, 443; P. SKOK, 1933, 124-125; DIZIONARIO DI MARINA, 1937, 518-519; DIZIONARIO ENCICLOPEDICO MARINARESCO, 1971, 399; N. ZINGARELLI, 1991, 1239; T. PIZZETTI, 1999, 170.

Osobni podaci o članovima posade vrlo su oskudni te osim imena i prezimena ne sadrže druge informacije (ime oca, zavičajno podrijetlo, dob i drugo). Stoga matično podrijetlo (zemlja, kraj) časnika, dočasnika i obnašatelja specijaliziranih službi na ratnome brodu možemo tek pretpostaviti, pouzdajući se i vodeći se prema njihovim prezimenima.⁴¹ Prema tako provedenoj raščlambi (vidi: *Grafikon 1*) na brodu *Vittoria II* najviše osoba u skupini *Uffiziali e Titolati* potječe iz Italije (63,01%), a najvjerojatnije je riječ o samim Mlecima, odnosno o krajevima i gradovima s područja Veneta koji su se nalazili u sastavu Mletačke Republike. Sa istočnojadranske obale u ovoj skupini možemo izdvojiti 23,29% članova posade, a na osnovu njihovih prezimena razvidno je da njihov zavičaj treba ponajprije tražiti na području Boke kotorske.⁴² Na Grke u ovome dijelu posade broda otpada 10,96% (za nekolicinu je navedeno da potječu s egejskog otoka Khíosa), dočim za 2,74% popisanih pomoraca i službenika na brodu *Vittoria II* na osnovi njihovih prezimena nije moguće utvrditi poblize zavičajno podrijetlo.

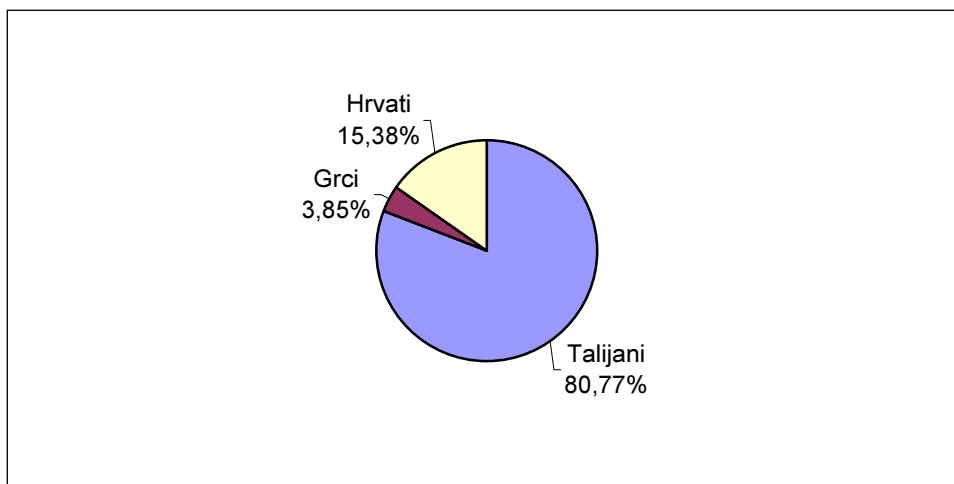
⁴¹ Procjena podrijetla pojedine osobe prema prezimenu zasigurno nije uvijek točna te su odstupanja moguća (primjerice, dio osoba koje imaju talijansko ili talijanizirano prezime ne moraju nužno potjecati s Apeninskoga poluotoka, već i iz Istre, Dalmacije i drugih mletačkih prekojadranskih posjeda). Ipak, za dio osoba njihovo slavensko / hrvatsko sročeno prezime nedvojbeno upućuje da njihov zavičaj treba tražiti duž istočnoga Jadrana, a jednak je slučaj i sa pomorcima koji imaju grčka imena i prezimena te evidentno dolaze s tamošnjih mletačkih stečevina.

⁴² U skupini časnici, dočasnici i obnašatelji specijaliziranih brodskih službi na brodu *Vittoria II* hrvatskoga su podrijetla kapetan Vicko Dabović (Perast), prvi pilot Marko Zečević, drugi pilot Ivan Rašković, četvrti piloti Ivan Krstitelj Bilin i Nikola Janšić (Đanšić), peti piloti Ivan Jelić i Ivan Balović (Perast), pomoćni piloti Vicko Jelić, Toma Anzulović, Josip Marinić, Marin Subotić, Andrija Zenić i Frano Luković (Prčanj), prvi nokjer Josip Kušeljević, parun barke Toma Zanočić te ekonom Matija Lovrić i Frano Zifra (Kotor).

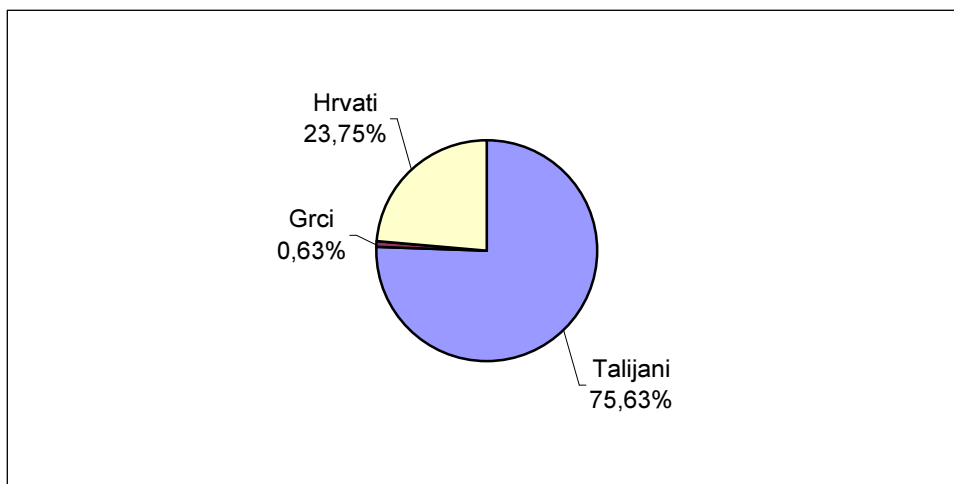
Grafikon 1: Zavičajno podrijetlo časnika, dočasnika i obnašatelja specijaliziranih službi na brodu Vittoria II 1794. – 1795. godine

Druga skupina članova posade broda *Vittoria II*, također popisivana tijekom 1794. i 1795. godine, bili su mornari prve klase. Iako ih je u rujnu 1795. godine zabilježeno 61, kroz proteklih godinu dana na *Vittoriji* u toj je skupini zabilježeno čak 156 pomoraca. Imena i prezimena ovih mornara i ovdje su jedini podatak koji je popisivač zabilježio te osim zavičajnog podrijetla (vidi: *Grafikon 2*), pretpostavljanog na osnovu njihova prezimena, druge se vrste raščlambe ne mogu adekvatno provesti. I ovdje je više nego očita prevaga Talijana (80,77%). *Marineri prima classe* podrijetlom sa istočnojadranske obale zastupljeni su sa 15,38%, a prema nekim prezimenima možemo s velikom sigurnošću pretpostaviti da je riječ o Bokeljima (Antović, Dabović, Botrić, Kažanegra, Marović, Milošević i druga). Od drugih nacionalnih, odnosno zavičajnih skupina, među mornarima prve klase prisutni su – i to u vrlo malom broju primjera – još samo Grci (3,85%).

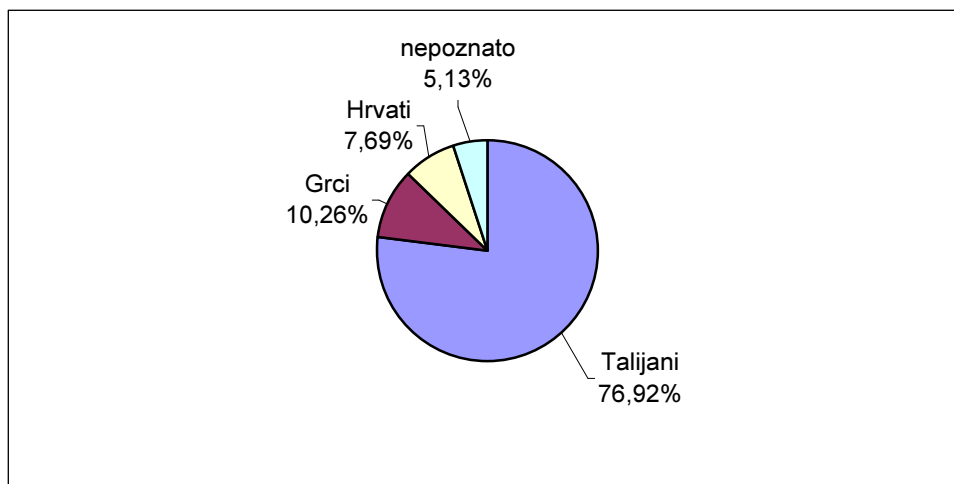
Grafikon 2: Zavičajno podrijetlo mornara prve klase na brodu Vittoria II 1794. – 1795. godine

Dana 24. rujna 1795. na ratnom brodu *Vittoria II* zabilježeno je 71 mornar druge klase. Njihova fluktuacija u promatranom jednogodišnjem razdoblju također je bila iznimno velika te je u svojstvu trajnijeg ili privremenog djelovanja na brodu zapisano čak 160 mornara. Postotnim udjelom prednjače Talijani (75,63%), a mornara sa širega područja istočnojadranske obale zabilježeno je 23,75%. Njihov poblizi zavičaj ovdje također nije moguće pouzdano utvrditi, osim u primjerima prezimena za koja nam je poznato da su evidentno bokeljska (Davidović, Milović, Palikuća, Perović, Simović, Šerović, Zanović i druga). Kada je riječ o grčkim mornarima, na osnovu prezimena njihov je udio u ovoj skupini pomoraca minimalan (0,63%).

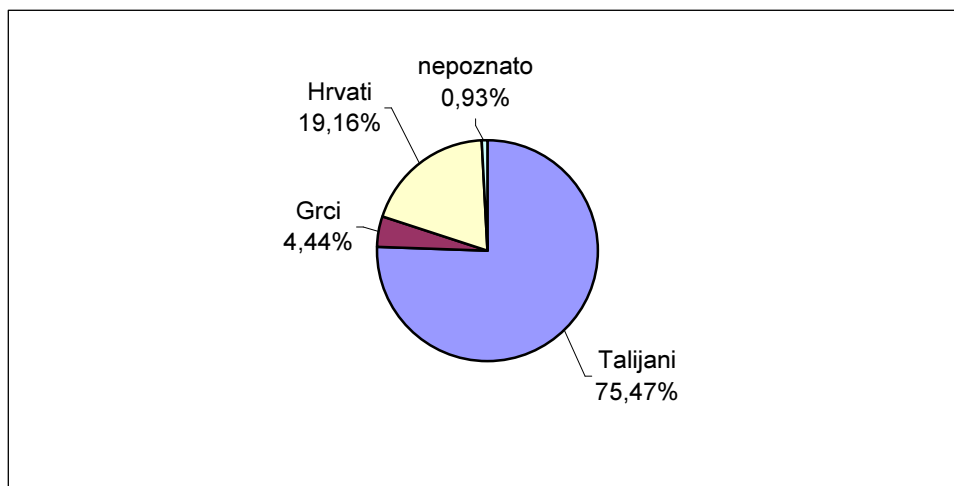
Grafikon 3: Zavičajno podrijetlo mornara druge klase na brodu *Vittoria II* 1794. – 1795. godine

Završna skupina posade ratnoga broda kojime je zapovijedao Peraštanin Vicko Dabović su mornarski pomoćnici (*Mozzi*). Na završni dan evidentiranja Dabovićeve ljudstva (24. rujan 1795.) “malih od palube” zabilježeno je sedam, dočim je njihov ukupan broj – zabilježen popisima načinjenim tijekom jedne godine – iznosio 39. Mornarskih pomoćnika talijanskoga podrijetla bilo je 76,92%, na mlade grčke mornare otpada 10,26%, a na Hrvate 7,69% (među potonjima bilježi se i bokeljsko prezime Milošević). Naposljetku, za nekoliko mornarskih pomoćnika prezime nije izrijekom zabilježeno (5,13%), već samo oznaka *della Pietà*, koja nedvojbeno upućuje da su prethodno odgajani u sirotištu te njihovo matično podrijetlo niti na koji način ne možemo pretpostaviti.

Grafikon 4: Zavičajno podrijetlo mornarskih pomoćnika na brodu *Vittoria II* 1794. – 1795. godine

U rujnu 1795. godine vrhovni zapovjednik mora Carlo Aurelio Widmann ovjerio je brojčano stanje posade broda *Vittoria II*. Ljudstvo na brodu brojilo je tada, uzevši u zbroj sve prethodno spomenute kategorije časnika, pomoraca i drugih brodskih službenika, 177 osoba. Međutim, ukoliko (kao što je to učinjeno i pri partikularnoj analizi pojedinih kategorija brodske posade) uzmemo u obzir sve časnike, dočasnike, obnašatelje specijaliziranih službi, mornare prve i druge klase te mornarske pomoćnike, dolazimo do podatka da je kroz službe na *Vittoriji* u jednogodišnjem razdoblju prošlo ukupno 428 osoba. Njihova ukupna zavičajna struktura odraz je prethodnih analiza te je premoć Talijana očekivana (75,47%). Hrvati su na brodu kojim je zapovijedao bokeljski kapetan bili zastupljeni sa nešto manje od 20% (19,16%), na Grke je otpadalo 4,44% ukupnoga ljudstva, a pomorci čije podrijetlo ne možemo ni približno pretpostaviti činili su tek 0,93% brodske posade.

Grafikon 5: Zavičajno podrijetlo ukupnoga ljudstva zabilježenog na brodu *Vittoria II* 1794. – 1795. godine

Dominantan udio talijanskih pomoraca i drugih članova posade na vodećim mletačkim ratnim brodovima je očekivan. Hrvati su prednjačili na brodovima nižega ranga (tartane, šambeci), najčešće na onima koji su bili vlasništvo domaćih pomorskih poduzetnika te su u mirnodopsko vrijeme korišteni kao trgovačka plovila. U tim primjerima posadu su pretežito činili pomorci iz matičnoga kraja kapetana, odnosno vlasnika broda, a Talijani (i u manjoj mjeri Greci) bilježe se isključivo kao obnašatelji specijaliziranih službi (pisari, liječnici, brijači, kuhari). Istrani, Dalmatinci i Bokelji ipak nisu mogli – već i s obzirom na malobrojnost žiteljstva – prevladavati na velikim ratnim brodovima, na kojima je posada brojila i po više stotina ljudi. Mletačko područje (Mleci, Veneto), ali i Talijani iz drugih onodobnih državnica Apeninskoga poluotoka, najčešća su baza iz koje se novačio sastav posade velikih fregata *primo* i *secondo rango*. Stoga, uzevši u obzir nesrazmjer broja stanovnika u dobro napućenom Venetu i relativno mala pomorska naselja (i oskudnost velikih gradova) duž Kvarnera, Dalmacije i Boke, možemo zaključiti kako je udio Hrvata na mletačkim ratnim

brodovima najviše klase bio vrlo zapažen. To nam potvrđuje i uvid u popis ljudstva na brodu *Vittoria II*.

U *Libro accordato della pubblica nave Vittoria* sadržani su i podaci o plaćama pomoraca i brodskih dužnosnika. Očekivano, najveću je plaću imao kapetan Vicko Dabović (310 lira mjesečno te kapetanski dodatak od 240 lira). Znatniju mjesečnu plaću imali su i brodski pisar (186 lira), prvi i drugi pilot (132, odnosno 124 lire) te prvi nokjer (124 lire). Plaće od preko sto lira mjesečno dobivali su i treći i četvrti pilot (114, odnosno 104 lire), kao i drugi nokjer (111 lira). Solidno su bili plaćeni peti pilot (93 lire), nadzornik broda (74 lire), liječnik (62 lire), nadzornik za jedra (62 lire) i ekonom (62 lire), dočim su manje mjesečne iznose (po 48 lira) dobivali kapelan, pomoćnik ekonoma, čuvar barke, nadzornik jarbola te stražar na košu jarbola. Mornari prve klase dobivali su po 42 lire mjesečno, mornari druge klase i pomoćni piloti po 36 lira, dočim je plaća mornarskih pomoćnika iznosila skromnih 12,3 lira. Za sve članove posade – ovisno o činu i vrsti brodske službe – bio je predviđen i mjesečni izdatak za prehranu (od 20 do 36 lira).

Posljednji dani ratnog broda Vittoria II i novo doba u karijeri Vicka Dabovića

Na osnovu postojećih saznanja iz historiografije poznate su nam završne epizode iz povijesti mletačkoga ratnog broda *Vittoria II*. U lipnju 1796. godine brod je sa Krfa upućen u Mletke na remont, gdje je procijenjeno kako bi troškovi popravka i osposobljavanja broda bili preveliki. *Vittoria II* je stoga poništena, odnosno izbrisana s popisa ratne flote te je početkom 1797. godine prodana trgovačkom kapetanu Francescu Comelli i njegovim poslovnim sudrugovima za 42.000 lira. Novi vlasnici

usidrili su brod na otoku Giudecca. Bivši ratni brod ondje je dočekaio ulazak francuskih snaga u Mletke, koje su ga nedugo potom spalile.⁴³

Silazak Mletačke Republike s povijesne pozornice nije značio i kraj vojne karijere Bokelja Vicka Dabovića. Znan kao vrstan mornarički časnik i stručnjak u vojnopomorskim vještinama, kapetan Dabović nastavio je karijeru služeći Austriji. U studenome 1811. godine imenovan je jednim od zapovjednika za obranu Venecije (kao zapovjednik broda unovačenog u Perastu). Iste je godine primljen i u peraško vijeće (*Corpo nobile*) te su ti podaci, dostupni prema sadašnjim istraživanjima, završni koji se odnose na njegovu vojnu karijeru.⁴⁴

Doba 18. stoljeća vrhunac je gospodarskog i kulturnog razvoja malih bokeljskih naselja Perasta, Dobrote i Prčanja, a odvjetci tamošnjih pomorsko-trgovačkih obitelji zapaženi su protagonisti pomorske povijesti istočnoga Jadrana. Obitelj Dabović i mletački kapetan Vicko upravo su takav primjer.

U ovome prilogu nastojale smo, zasnivajući istraživanje na znanstvenoj javnosti nepoznatom i neobjavljenom gradivu iz Državnoga arhiva u Mlecima, prikazati neke bitne sastavnice iz životopisa kapetana Vicka Dabovića. Rad je, vođen podacima iz izvora, usmjeren na razdoblje kada je Vicko Dabović obnašao prestižnu dužnost kapetana ratnoga broda *Vittoria II* – ponosa mletačke mornarice u posljednjim godinama opstojanja Kraljice mora. Već sama činjenica da je Daboviću povjerenno zapovijedanje jednog od najprestižnijih i najskupljih mletačkih ratnih plovila, govori da je riječ o kapetanu koji je uživao ugled i povjerenje čelnika ratne mornarice Serenissime. Popisi kojima raspolažemo i koji su obrađeni u ovome radu,

⁴³ G. ERCOLE, 2011, 254.

⁴⁴ F. VISCOVICH, 1898, 81; P. BUTORAC, 1938, 204.

svjedoče da je udio hrvatskih (osobito bokeljskih) pomoraca – kako običnih mornara, tako i najviših časnika – u mletačkoj ratnoj floti bio višestruko zapažen.

Ovo istraživanje bilo je usmjereno na karijeru Vicka Dabovića pod stijegom svetoga Marka. Neka buduća istraživanja, usmjerena na 19. stoljeće i sasvim druge arhivske ustanove, zasigurno će rasvijetliti i austrijski dio vojnopomorskoga djelovanja toga visokog časnika bokeljskoga podrijetla.

PRILOG 1: Popis članova posade na brodu *Vittoria II*, načinjen od 1. rujna 1794. do 24. rujna 1795. (Archivio di Stato di Venezia, Provveditori all'Armar, b. 239. Libro accordato della pubblica nave Vittoria capitano Vincenzo Dabovich)⁴⁵

Časnici, dočasnici i obnašatelji specijaliziranih službi na brodu (*Uffiziali e Titolati*):

1. Kapetan (*Capitano*): Vicko Dabović
2. Kapelan (*Cappellano*): fra Bartolo da Schio (Khíos)
3. Pisar (*Scrivano*): Giuseppe Toresan
4. Pomoćni pisar (*Scrivanello*): Spiridion Faraslò
5. Pomoćni pisar (*Scrivanello*): Zuanne Zen
6. Pomoćni pisar (*Scrivanello*): Antonio Bernardi
7. Liječnik (*Eccelente*): Nicolò Paramitiotti
8. Brijač / pomoćnik brijača (*Barbierotto*): Demetrio Vlastò
9. Brijač / pomoćnik brijača (*Barbierotto*): Giovanni Battista Longhin
10. Brijač / pomoćnik brijača (*Barbierotto*): Giovanni Antonio Fabro
11. Prvi pilot / peljar (*Primo Piloto*): Costante Durante
12. Prvi pilot / peljar (*Primo Piloto*): Zuanne Madallena
13. Prvi pilot / peljar (*Primo Piloto*): Marko Zečević
14. Drugi pilot / peljar (*Secondo Piloto*): Ivan Rašković
15. Drugi pilot / peljar (*Secondo Piloto*): Vincenzo Rossi
16. Drugi pilot / peljar (*Secondo Piloto*): Gerolimo Girardi
17. Treći pilot / peljar (*Terzo Piloto*): Giuseppe Concurbergher
18. Treći pilot / peljar (*Terzo Piloto*): Andrea Contuzzi
19. Treći pilot / peljar (*Terzo Piloto*): Giuseppe Zanardi
20. Četvrti pilot / peljar (*Quarto Piloto*): Ivan Krstitelj Bilin
21. Četvrti pilot / peljar (*Quarto Piloto*): Nikola Janšić / Đanšić (*Giansich*)
22. Četvrti pilot / peljar (*Quarto Piloto*): Antonio Menini
23. Četvrti pilot / peljar (*Quarto Piloto*): Spiridion Apostopulo
24. Četvrti pilot / peljar (*Quarto Piloto*): Antonio Celesto
25. Peti pilot / peljar (*Quinto Piloto*): Michiel Contenari
26. Peti pilot / peljar (*Quinto Piloto*): Ivan Jelić
27. Peti pilot / peljar (*Quinto Piloto*): Giuseppe Frendo
28. Peti pilot / peljar (*Quinto Piloto*): Francesco Magno

⁴⁵ U popis su uključene sve osobe koje su tijekom navedenog razdoblja obnašale (privremeno ili tijekom cijelog razdoblja) neku od službi na brodu.

29. Peti pilot / peljar (*Quinto Piloto*): Francesco Lavezzi
30. Peti pilot / peljar (*Quinto Piloto*): Ivan Balović
31. Peti pilot / peljar (*Quinto Piloto*): Luigi Zachet
32. Peti pilot / peljar (*Quinto Piloto*): Francesco Brun
33. Pomoćni pilot / peljar (*Pilotino*): Francesco Maitan
34. Pomoćni pilot / peljar (*Pilotino*): Lelio Zanardi
35. Pomoćni pilot / peljar (*Pilotino*): Vicko Jelić
36. Pomoćni pilot / peljar (*Pilotino*): Toma Anzulović
37. Pomoćni pilot / peljar (*Pilotino*): Andrea Commo
38. Pomoćni pilot / peljar (*Pilotino*): Josip Marinić
39. Pomoćni pilot / peljar (*Pilotino*): Simon Mauro
40. Pomoćni pilot / peljar (*Pilotino*): Marin Subotić
41. Pomoćni pilot / peljar (*Pilotino*): Andrija Zenić
42. Pomoćni pilot / peljar (*Pilotino*): Frano Luković
43. Pomoćni pilot / peljar (*Pilotino*): Paolo Logotetti
44. Pomoćni pilot / peljar (*Pilotino*): Spiridion Ceruli
45. Pomoćni pilot / peljar (*Pilotino*): Giacomo Rizzi
46. Pomoćni pilot / peljar (*Pilotino*): Spiridion Agustoni
47. Prvi nokjer (*Primo Nochiere*): Gerolamo Giomeriatto
48. Prvi nokjer (*Primo Nochiere*): Pietro Sbrignadelli
49. Prvi nokjer (*Primo Nochiere*): Bortolo Matiuzzi
50. Prvi nokjer (*Primo Nochiere*): Josip Kušeljević (*Cuseglevich*)
51. Prvi nokjer (*Primo Nochiere*): Francesco Grassi
52. Drugi nokjer (*Secondo Nochiere*): Piero Gianzzi
53. Kormilar (*Timonier*): Nicolò Barozzi
54. Kormilar (*Timonier*): Domenico Zerzana
55. Kormilar (*Timonier*): Antonio Borolente
56. Kormilar (*Timonier*): Anzolo Marsilio
57. Kormilar (*Timonier*): Giovanni Battista Alvarà
58. Kormilar (*Timonier*): Pasqual Rossi
59. Nadzornik broda (*Custode*): Gerolamo Menegazzi
60. Nadzornik za jedra (*Guardian / Castellano*): Antonio Nello
61. Nadzornik za jedra (*Guardian / Castellano*): Bastian Dalsolan
62. Nadzornik za jedra (*Guardian / Castellano*): Sgualdo Diana
63. Nadzornik jarbola (*Gabbier*): Zuanne Moro
64. Stražar na košu jarbola (*Parechier, Parechietter, Parochieter*): Nicoletto Gasparini
65. Stražar na košu jarbola (*Parechier, Parechietter, Parochieter*): Zuanne Bianchi

66. Parun barke (*Paron di barca*): Toma Zanović
67. Ekonom (*Dispensier*): Matija Lovrić
68. Ekonom (*Dispensier*): Frano Zifra
69. Ekonom (*Dispensier*): Bortolo Fabris
70. Ekonom (*Dispensier*): Antonio Ciuran
71. Pomoćnik ekonomata (*Penese*): Lorenzo Naso
72. Bačvar (*Bottario*): Martin Zambelli
73. Bačvar (*Bottario*): Sgualdo Riosa

Mornari prve klase (*Marineri prima classe*):

1. Bastian Barbato
2. Pietro Ragasino
3. Giacondo Ballon
4. Daniel Tarabura
5. Mattio Rossi
6. Sava Buršić
7. Andrea Simato
8. Giuseppe Rossi
9. Zuanne Malosio
10. Petar Trivišić
11. Đuro Stijepo Vojković
12. Vincenzo Salivani
13. Božo (*Nadal*) Milošević
14. Antonio Demani
15. Antonio Masinotti
16. Marco Robotti
17. Piero Zechioni
18. Nikola Botrić
19. Michiel Cargias
20. Antonio Masieri
21. Ivan Lombardić
22. Ivan Balić
23. Apostoli Pestan
24. Šime Kršić
25. Gasparo Valeso
26. Ignazio Zanovelli
27. Francesco Penso

28. Zuanne Topan
29. Iseppo Fabris
30. Vincenzo Guerini
31. Toma Kažanegra
32. Marco Busin
33. Zuanne Fachinetti
34. Giovanni Battista Rizzi
35. Giuseppe Spinelli
36. Vuko Stijepović
37. Juraj Matijević
38. Jovo Vukosilić Vranović
39. Petar Vladinić
40. Vaso Popović
41. Giovanni Battista Lazarini
42. Antonio Vettor
43. Agostin Lolizza
44. Antonio Beghetto
45. Zuanne Terzadin
46. Cristoforo Giolin
47. Jovo Stanko Vušić
48. Luigi Busto
49. Giacomo Melato
50. Vincenzo Marchiori
51. Anzolo Tardella
52. Giuseppe Rizzardi
53. Bortolo Guerini
54. Vincenzo Cassari
55. Ivan Jerković
56. Francesco Lonza
57. Giovanni Antonio Moretti
58. Antonio Giomiratti
59. Giuseppe Marengo
60. Zuanne Carminiani
61. Anastasii Lerchinelli
62. Vincenzo Pereri
63. Giovanni Leonardi
64. Marin Stressi

65. Nicolò Pase
66. Giuseppe Bello
67. Tomaso Mangini
68. Andrea Prato
69. Lorenzo Ambrosin
70. Anzolo Giacomini
71. Marko Bradić
72. Iseppo Bordion
73. Lorenzo Ferin
74. Antonio Coradino
75. Giacomo Paviani
76. Ivan Fratić
77. Giacomo Girolo
78. Giovanni Battista Riginali
79. Nadalin Quagrata
80. Nicolò Bachili
81. Andrea Apostopulo
82. Leonard Dabović
83. Francesco Merlo
84. Federico Tripace
85. Zuanne Pelicioli
86. Spiridion Dinelli
87. Gregorio Soluchi
88. Ksaver Zantović
89. Antonio Minotto
90. Antonio Carandine
91. Marco Fachinetti
92. Nicolò Filippi
93. Giacomo Guarinotti
94. Giovanni Battista Pescarolo
95. Zorzi Calcavara
96. Paolo Bordo
97. Zuanne Mazza
98. Pietro Vlastò
99. Atanasio Teriano
100. Antonio Armilino
101. Carlo Gerolami

102. Amadio Solari
103. Giuseppe Gemilini
104. Pietro Abbà
105. Giacomo Allegri
106. Jozo Marović
107. Giovanni Battista Riginelli
108. Stati Calichopulo
109. Antonio Curiziel
110. Carlo Gerolami
111. Domenico Tesari
112. Antonio Misero
113. Zorzi Pappà
114. Andrea Carara
115. Lorenzo Zulanelli
116. Vincenzo Chioconi
117. Francesco Clerico
118. Zorzi Clemente
119. Giacomo Capello
120. Luka Bogdanović
121. Alessandro Asprea
122. Giovanni Battista Alberti
123. Petar Antović
124. Luigi Pozetti
125. Andrea Sedan
126. Zuanne Bombardieri
127. Battista Tomasi
128. Pasqual Ridolfi
129. Giovanni Tagliaferro
130. Spiro Marci
131. Vincenzo Menegari
132. Vettor Palezzoni
133. Antonio Zorzini
134. Giuseppe Raimondi
135. Iseppo da Zan
136. Zuanne Boni
137. Vincenzo Novello
138. Giacomo Donzello

139. Iseppo Raspariol
140. Iseppo Biave
141. Ottavio da Mintone
142. Giuseppe Gentilini
143. Giuseppe Stanco
144. Zuanne Feramente
145. Nadalin Miolin
146. Andrea Tintori
147. Giuseppe Corso
148. Giovanni Nasco
149. Dona Grigoletto
150. Giovanni Battista Attarti
151. Giovanni Mombel
152. Tomaso Tonetti
153. Antonio Bonaldi
154. Filippo Bertolini
155. Marco Frachini
156. Antonio Garzia

Mornari druge klase (*Marineri seconda classe*):

1. Matija Andrić
2. Grgur Bratoje
3. Matija Milošić
4. Niko Simović
5. Bude Krsto Milovac
6. Bastian Cardin
7. Andrea Sella
8. Giovanni Battista Canal
9. Pietro Barbigot
10. Antonio Betto
11. Nikola Erlić
12. Antun Vasin
13. Ivan Katić
14. Pietro Grinta
15. Zuanne Filippi
16. Josip Zanović
17. Tomaso Girardi

18. Ivan Vukotić
19. Nikola Palikuća
20. Lazar Mukić
21. Jovo Šerović
22. Giovanni Battista Nesso
23. Krsto Davidović
24. Pietro Visentini
25. Gianpietro Grasin
26. Giuseppe Cesoletti
27. Tripunica Perović
28. Girardo Vittali
29. Domenico Tagliastro
30. Nicolò Brugnon
31. Francesco Ronzoni
32. Juro Mitrović
33. Valentin Casin
34. Antonio de Biasio
35. Jovo Mesić
36. Marko Orić
37. Todor Busović
38. Domenico Zorzetti
39. Giovanni Battista Rosetti
40. Kuzman Šimić
41. Antun Tarasović
42. Ivan Savić
43. Niko Barač
44. Tomaso Caterin
45. Mattio Ferazzi
46. Rade Rajković
47. Toma Madović
48. Nadal Curiati
49. Antonio Superza
50. Ante Gašparica
51. Paolo Bassi
52. Carlo Clevo
53. Mattio Ornella
54. Zuanne Maria Beltrame

55. Atanasii Tramacin
56. Francesco Perugini
57. Domenico Rotta
58. Anzolo Borzato
59. Piero Morosio
60. Bernardo Ceron
61. Andrija Parašević
62. Vincenzo Vendramin
63. Ignazio Marza
64. Luigi Sacchi
65. Kuzman Klevšić
66. Luigi Tician
67. Andrija Trivišić
68. Giovanni Marzoli
69. Zuanne Calabrion
70. Petar Dabov
71. Jovo Milović
72. Antonio Valer
73. Antonio Ferusi
74. Giovanni Brischer
75. Marko Antun Rašković
76. Giovanni Battaro
77. Francesco Toretti
78. Antonio Bernardin
79. Antonio Todeschini
80. Giulio Carar
81. Paolo Stametto
82. Antonio Vendramin
83. Giovanni Battista Verga
84. Gaetan Milan
85. Zuanne Simioni
86. Filippo Strazza
87. Francesco Simioni
88. Zuanne della Pigna
89. Jure Berković
90. Iseppo Perini
91. Francesco Testa

92. Battista Schiello
93. Giuseppe Collo
94. Antonio Zardi
95. Lorenzo Montepanto
96. Giacomo delle Vedove
97. Luca Cocir
98. Antonio Bardigoni
99. Agostin Cesti
100. Vincenzo Valier
101. Antonio Scandella
102. Gaetano Pagiario
103. Vicko Jelić⁴⁶
104. Zuane Veceralo
105. Giacomo Bogniolo
106. Spiro Alipioti
107. Jure Duelić
108. Giuseppe Pirona
109. Zorzi Bisan
110. Zuanne Perla
111. Piero Ceponi
112. Stefanin Teotochi
113. Marco Nascimben
114. Antonio Schiavon
115. Filippo Gione
116. Francesco Peri
117. Anastasii Teriabani
118. Filippo Coconi
119. Enrico Gabrieli
120. Vincenzo Bagagiolo
121. Giacomo Michaeli
122. Alessandro Marchioni
123. Špiro Rašković
124. Domenico Capelin
125. Zuanne Breda
126. Piero Gori

⁴⁶ Vicko Jelić naknadno je napredovao te se na brodu *Vittoria* bilježi i u službi pomoćnog pilota.

127. Antonio Ceriello
128. Bortolo Savella
129. Zorzi Scordelli
130. Zorzi Vrata
131. Giuseppe Tamburin
132. Bastian Pastrello
133. Giovanni Battista Tamburin
134. Antonio Turco
135. Francesco Angelini
136. Zuanne Tamburin
137. Battista Moretti
138. Zuanne Minè
139. Piero Inchiostro
140. Giacomo Pescator
141. Piero Mazzariol
142. Domenico Gasparon
143. Dujam Juradinović
144. Bastian Baldisera
145. Alban Vio
146. Zuenne Feretti
147. Piero Franco
148. Anzolo Vescovi
149. Mihovil Spanšić
150. Antonio Fiorentin
151. Zuanne Battista Bernardini
152. Antonio Boscolo
153. Domenico Grassi
154. Giacomo Frchetti
155. Domenico Lazaro
156. Bernardo Pizzi
157. Pangrazio Piazza
158. Piero Boschetto
159. Calisto Lisiuti
160. Gerolamo Fabro

Mornarski pomoćnici (*Mozzi*):

1. Antonio *della Pietà*

2. Santo Pagiaro
3. Giuseppe Archini
4. Antonio Girotti
5. Antonio Furian
6. Costantin Bastopulo
7. Andrea Fanti
8. Antonio Calisto
9. Marko Jurišević
10. Santo Mason
11. Francesco Modenese
12. Vincenzo Modenese
13. Mattio Scarpan
14. Pietro Cadorini
15. Zuanne Breda⁴⁷
16. Marco Gais
17. Alessandro Marchioni
18. Francesco Bavagoli
19. Giuseppe Masutelli
20. Piero Gori⁴⁸
21. Antonio Biasini
22. Zuanne Orsolin
23. Enrico Gabrielli⁴⁹
24. Luigi Colombani
25. Ivan Melošić pok. Antuna
26. Giuseppe Ferrandini
27. Ivan Bizzaro
28. Francesco Gelmo
29. Giacomo Janni
30. Zuanne Galopini
31. Vincenzo Giamberco
32. Gabriel de Pauli

⁴⁷ Mornarski pomoćnik Zuanne Breda naknadno je napredovao te se na brodu *Vittoria* bilježi i u službi mornara druge klase.

⁴⁸ Mornarski pomoćnik Piero Gori naknadno je napredovao te se na brodu *Vittoria* bilježi i u službi mornara druge klase.

⁴⁹ Mornarski pomoćnik Enrico Gabrielli naknadno je napredovao te se na brodu *Vittoria* bilježi i u službi mornara druge klase.

33. Ivan Milošević
34. Piero Rossi
35. Giulio Costa
36. Demetrio Nestopolo
37. Lorenzo Scoiano
38. Bortolo Armandi
39. Bortolo Matiuzzi

POPIS KRATICA:

ASV = Archivio di Stato di Venezia

HBL = Hrvatski biografski leksikon

PE = Pomorska enciklopedija

POPIS IZVORA:

ASV, Giudici di petizion. Inventari, b. 482.

ASV, Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, b. 663. Fanti Oltramarini: Reggimento Zorzi Mitrovich (1793 – 1797), Compagnia Capitan Andrea Dabovich.

ASV, Provveditori all'Armar, b. 237-238. Libro accordato della pubblica nave Vittoria Capitan Iseppo Zambella quondam Triffon.

ASV, Provveditori all'Armar, b. 239. Libro accordato della pubblica nave Vittoria Capitan Vincenzo Dabovich (1794 – 1795).

ASV, Provveditori all'Armar, b. 272. Libro accordato della pubblica nave Fama Capitan Giuseppe Colovich Matticola quondam Nicolò (1795 – 1797).

ASV, Provveditori all'Armar, b. 272. Libro salariati della tartana noleggiata nominata Natività del Signore, Capitan Nadal Camenarovich quondam Mattei, Cattaro (10. VIII. 1766.).

ASV, Provveditori all'Armar, b. 272. Libro salariati della tartana noleggiata nominata Sacra Famiglia, Cattaro (12. VIII. 1766.).

ASV, Provveditori all'Armar, b. 272. Libro salariati della tartana noleggiata nominata Santissimo Crocefisso e Madonna del Rosario, Capitan Zorzi Ivanovich, Cattaro (4. VIII. 1766.).

POPIS LITERATURE:

- J. BALOVIĆ, 2004 – Julije Balović, *Pratichae shrivaneschae*, Venezia, 1693. (priredila Ljerka Šimunković), Split, 2004.
- A. BERLAM, 1935 – Arduino Berlam, Le milizie dalmatiche della Serenissima, *Rivista dalmatica*, god. XVI, fasc. 1, Zara, 1935, 47-58.
- G. BOERIO, 1856 – Giuseppe Boerio, *Dizionario del dialetto veneziano*, Venezia, 1856. (ristampa 1993).
- P. BUTORAC, 1938 – Pavao Butorac, Boka Kotorska nakon pada mletačke republike do bečkoga kongresa (1797 – 1815), *Rad JAZU*, 264, Zagreb, 1938, 161-205.
- P. BUTORAC, 1998 – Pavao Butorac, *Razvitak i ustroj peraške općine*, Perast, 1998.
- P. BUTORAC, 2000 – Pavao Butorac, *Boka Kotorska u 17. i 18. stoljeću: politički pregled*, Perast, 2000.
- G. CANDIANI, 2009 – Guido Candiani, *I vascelli della Serenissima: Guerra, politica e costruzioni navali a Venezia in età moderna, 1650-1720*, Venezia, 2009.
- E. CONCINA, 1972 – Ennio Concina, *Le trionfanti et invittissime armate venete*, Venezia, 1972.
- N. ČOLAK, 1985 – Nikola Čolak, *Hrvatski pomorski regesti (Regesti marittimi croati)*, I (Settecento, I parte: Navigazione nell'Adriatico), Padova, 1985.
- N. ČOLAK, 1993 – Nikola Čolak, *Hrvatski pomorski regesti (Regesti marittimi croati)*, II (Settecento, I parte: Navigazione nell'Adriatico), Padova, 1993.
- L. ČORALIĆ, 1991 – Lovorka Čoralić, Hrvatski mornari u Mlecima (XV.-XVIII. st.), *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 43, Zagreb – Zadar, 2001, 275-310.

- L. ČORALIĆ, 2001 – Lovorka Čoralić, *U gradu svetoga Marka: povijest hrvatske zajednice u Mlecima*, Zagreb, 2001.
- L. ČORALIĆ, 2007 – Lovorka Čoralić, *Iz prošlosti Boke: Odabrane teme*, Samobor, 2007.
- L. ČORALIĆ, 2012 – Lovorka Čoralić, Šibenski plemić Nikola Divnić (1654. – 1734.) – pukovnik hrvatske lake konjice (*Cavalleria Croati*), *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 54, Zagreb – Zadar, 2012, 125-145.
- L. ČORALIĆ, 2012a – Lovorka Čoralić, Zadarski patricij Šimun Nassi – pukovnik hrvatskih konjanika u mletačkoj vojsci (početak 18. stoljeća), *Povijesni zbornik*, 5, Osijek, 2012, (u tisku).
- L. ČORALIĆ – M. KATUŠIĆ, 2009 – Lovorka Čoralić – Maja Katušić, Andrija Mladinić i Mihovil Anđelo Filiberi – časnici postrojbe *Croati a cavallo* (iz društvene i vojne povijesti Dalmacije u XVIII. stoljeću), *Povijesni prilozi*, god. 28, br. 37, Zagreb, 2009, 247-282.
- L. ČORALIĆ – M. KATUŠIĆ, 2012 – Lovorka Čoralić – Maja Katušić, Koterski plemići Frano Buća, Gabrijel Vračen i Nikola Paskvali – zapovjednici mletačkih prekomorskih vojnih postrojbi (prva polovica XVIII. stoljeća), *Povijesni prilozi*, god. 31, br. 42, Zagreb, 2012, 249-273.
- L. ČORALIĆ – M. KATUŠIĆ, 2012a – Lovorka Čoralić – Maja Katušić, Peraštanin Tripun Štukanović (+ 1769) – pukovnik mletačkih oltramarina, *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, 50, Zagreb – Dubrovnik, 2012, 385-410.
- A. DA MOSTO, 1937 – Andrea Da Mosto, *L'Archivio di Stato di Venezia*, 1, Roma, 1937.
- DIZIONARIO ENCICLOPEDICO MARINARESCO, 1971 – *Dizionario Enciclopedico Marinaresco* (a cura di Memmo Caporilli), Roma, 1971.

DIZIONARIO DI MARINA, 1937 – *Dizionario di marina: medievale e moderno*, Roma, 1937.

G. ERCOLE, 2006 – Guido Ercole, *Duri i banchi! Le navi della Serenissima 421-1797*, Trento, 2006.

G. ERCOLE, 2011 – Guido Ercole, *Vascelli e fregate della Serenissima: Navi di linea della Marina veneziana 1652 – 1797*, Trento, 2011.

F. P. FAVALORO, 1995 – Francesco Paolo Favalaro, *L'Esercito Veneziano del '700: Ricerche e schizzi*, Venezia, 1995.

GUIDA ALLE MAGISTRATURE, 2003 – *Guida alle Magistrature. Elementi per la conoscenza della Repubblica Veneta* (a cura di Catia Milan, Antonio Politi, Bruno Vianello), Verona, 2003.

HBL, 1993 – *Hrvatski biografski leksikon*, sv. III, Č-Đ, Zagreb, 1993.

M. JAČOV, 1991 – Marko Jačov, Le guerre Veneto-Turche del XVII secolo in Dalmazia, *Atti e Memorie della Società Dalmata di Archeologia e Storia Patria*, 22, Venezia, 1991, 1-302.

R. JANIĆIJEVIĆ, 2002 – Radojka Janićijević, Portreti iz fonda Pomorskog muzeja Crne Gore, *Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru*, 50, Kotor, 2002, 129-166.

R. KOVIJANIĆ, 1963 – Risto Kovijanić, *Pomeni crnogorskih plemena u kotorskim spomenicima XIV-XVI vijek*, 1, Cetinje, 1963.

F. C. LANE, 1983 – Frederic C. Lane, *Le navi di Venezia*, Torino, 1983.

LEPANTSKA BITKA, 1974 – *Lepantska bitka: udio hrvatskih pomoraca u Lepantskoj bitki 1571. godine*, Posebna izdanja Instituta JAZU u Zadru, priredili Grga Novak i Vjekoslav Maštrović, Zadar, 1974.

- C. A. LEVI, 1892 – Cesare Augusto Levi, *Navi venete da codici marmi e dipinti con centosei disegni di G. Culluris*, Venezia, 1892 (ristampa: C. A. Levi, *Le navi della Serenissima*, Vittorio Veneto, 2011).
- D. MADUNIĆ, 2012 – Domagoj Madunić, *Defensiones Dalmatiae: Governance and Logistics of the Venetian Defensive System in Dalmatia during the War of Crete (1645 – 1669)*, doktorska disertacija obranjena 2012. pri Central European University, Budimpešta.
- V. MARCHESI, 1919 – Vincenzo Marchesi, *La marina veneziana dal secolo XV alla rivoluzione del 1848*, *Atti e memorie dell'Accademia di agricoltura, scienze e lettere di Verona*, seria 4, sv. 20, Verona, 1919, 145-175.
- T. MAYHEW, 2008 – Tea Mayhew, *Dalmatia between Ottoman and Venetian Rule: Contado di Zara 1645-1718*, Viella, 2008.
- Š. MILINOVIĆ, 1960 – Špiro Milinović, *Pomorstvo Morinja, Kostanjice, Lipaca i Strpa*, *Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru*, 9, Kotor, 1960, 169-192.
- M. MILOŠEVIĆ, 1958 – Miloš Milošević, *Nosioci pomorske privrede Perasta u prvoj polovini XVIII vijeka*, *Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru*, 7, Kotor, 1958, 83-134.
- M. MILOŠEVIĆ, 2003 – Miloš Milošević, *Pomorski trgovci, ratnici i mecene: Studije o Boki Kotorskoj XV – XIX stoljeća*, priredio Vlastimir Đokić, Beograd – Podgorica, 2003.
- M. MILOŠEVIĆ, 2008 – Miloš Milošević, *Iz prošlosti Boke kotorske*, Zagreb, 2008.
- M. MILOŠEVIĆ, 2008a – Miloš Milošević, *Boka Kotorska, Bar i Ulcinj od kraja XV do kraja XVIII vijeka*, Podgorica, 2008.
- M. Š. MILOŠEVIĆ, 1964 – Milivoj Š. Milošević, *Bokeljski jedrenjaci od 1710. do 1730. godine*, *Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru*, 12, Kotor, 1964, 105-166.

- Đ. MILOVIĆ, 1956 – Đorđe Milović, Prilog proučavanju gusarstva na Jadranu i u Sredozemlju tokom XVIII vijeka, *Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru*, 5, Kotor, 1956, 85-101.
- Đ. MILOVIĆ, 1957 – Đorđe Milović, Neki podaci o pomorstvu Boke Kotorske 1719-1721, *Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru*, 6, Kotor, 1957, 53-65.
- M. NANI MOCENIGO, 1935 – Mario Nani Mocenigo, *Storia della Marina Veneziana da Lepanto alla caduta della Repubblica*, Roma, 1935 (ristampa: Venezia, 1995).
- P. PAZZI, 2010 – Piero Pazzi, *Kratki povijesno-umjetnički uvod u Boku Kotorsku s osvrtom na Budvu, Bar i Ulcinj*, s. 1., 2010.
- PE, 1983 – *Pomorska enciklopedija*, VI, P – Santa, Zagreb, 1983.
- G. PENZO, 2000 – Gilberto Penzo, *Navi veneziane*, Trieste, 2000.
- Š. PERIČIĆ, 1993 – Šime Peričić, Glavari i časnici Vojne krajine u Dalmaciji, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 35, Zadar, 1993, 219-232.
- Š. PERIČIĆ, 2000 – Šime Peričić, Neki Dalmatinci – generali stranih vojski, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 42, Zagreb – Zadar, 2000, 195-220.
- T. PIZZETTI, 1999 – Tullio Pizzetti, *Con la bandiera del protettor San Marco. La marineria della Serenissima nel Settecento e il contributo di Lussino*, 2, Pasian di Prato (UD), 1999.
- POMORSKI ZBORNIK, 1962 – *Pomorski zbornik povodom 20-godišnjice Dana mornarice i pomorstva Jugoslavije 1942-1962*, I-II, Zagreb, 1962.
- E. ROSSI – M. ALBERONI – A. M. FELLER, 1990 – Emilio Rossi – Mario Alberoni – Aldo M. Feller, *Le galee: Storia, tecnica, documenti*, Trento, 1990.
- G. SABALICH, 1909 – Giuseppe Sabalich, *Huomeni d'arme di Dalmazia*, Zara, 1909.

- G. SABALICH, 1928 – Giuseppe Sabalich, *La Dalmazia guerriera*, *Archivio storico per la Dalmazia*, anno III, vol. V, fasc. 30, Roma, 1928, 279-300.
- F. SASSI, 1946 – 1947 – Ferruccio Sassi, *La politica navale veneziana dopo Lepanto*, *Archivio veneto*, serie 5, sv. 38-41, Venezia, 1946-1947, 99-200.
- P. SKOK, 1933 – Petar Skok, *Naša pomorska i ribarska terminologija na Jadranu*, Split, 1933.
- G. STANOJEVIĆ, 1962 – Gligor Stanojević, *Dalmacija u doba Morejskog rata 1684-1699*, Beograd, 1962.
- G. STANOJEVIĆ, 1970 – Gligor Stanojević, *Jugoslovenske zemlje u mletačko-turskim ratovima XVI-XVIII vijeka*, Beograd, 1970.
- A. TENENTI, 1962 – Alberto Tenenti, *Cristoforo da Canal: La Marine Vénétienne avant Lépante*, Paris, 1962.
- R. VIDOVIĆ, 1984 – Radovan Vidović, *Pomorski rječnik*, Split, 1984.
- F. VISCOVICH, 1898 – Francesco Viscovich, *Storia di Perasto dalla caduta della Repubblica Veneta al ritorno degli Austriaci*, Trieste, 1898.
- C. A. WIDMANN, 1997 – Carlo Aurelio Widmann Provveditore Generale da Mar, *Dispacci da Corfù 1794 – 1797* (a cura di Filippo Maria Paladini), I (1 Luglio 1794 – febbraio 1795. m. v.), Venezia, 1997.
- N. ZINGARELLI, 1991 – Nicola Zingarelli, *Volabulario della lingua italiana*, Bologna, 1991.
- I. ZLOKOVIĆ, 1955 – Ignjatije Zloković, *O gubicima peraških brodova u borbi s gusarima*, *Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru*, 3, Kotor, 1955, 69-76.
- I. ZLOKOVIĆ, 1978 – Ignjatije Zloković, *Kapetan Bogdan Špirov Dabović*, *Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru*, 26, Kotor, 1978, 109-115.

**BOKELJ VICKO DABOVIĆ – ZAPOVJEDNIK MLETAČKOG RATNOG
BRODA *VITTORIA II* U POSLJEDNJIM GODINAMA OPSTOJANJA
SERENISSIME**

SAŽETAK

Središnja tema rada usmjerena je na vojnopomorsku karijeru Bokelja Vicka Dabovića, kapetana mletačkog broda *Vittoria II* u posljednjim godinama 18. stoljeća. Rad se zasniva na uvidu u postojeća saznanja iz historiografije (opći podaci o obitelji Dabović) te – ponajprije – na raščlambi gradiva iz mletačkog Državnog arhiva (zbirka mletačke ratne mornarice *Provveditori all'Armar*). U uvodnome dijelu rada pregledno se, temeljem postojeće literature, donose osnovni podaci o obitelji Dabović i njezinim zaslužnim članovima na polju pomorstva i pomorske trgovine. U središnjem dijelu rada analizira se sastav posade broda *Vittoria II* prema popisima načinjenim od 1. rujna 1794. do 24. rujna 1795. godine. Posebna se pozornost pridaje zavičajnome podrijetlu posade brodova, posebice ukoliko je riječ o ljudstvu koje dolazi s područja istočnoga Jadrana (Boka). Posada na brodu kojime je Dabović zapovijedao analizira se prema svojoj razvrstanosti u nekoliko temeljnih skupina: časnici, dočasnici i obnašatelji specijaliziranih službi na brodu (*Uffiziali e Titolati*), mornari prve klase (*Marineri prima classe*), mornari druge klase (*Marineri seconda classe*), mornari treće klase (*Marineri terza classe*) i mornarski pomoćnici (*Mozzi*). Spomenuti popisi integralno se donose u prilogu na kraju rada.

KLJUČNE RIJEČI: Boka kotorska; Perast; Vicko Dabović; Mletačka Republika; mletačka ratna flota; povijest pomorstva; vojna povijest; povijest 18. stoljeća

VICKO DABOVIĆ FROM BOKA – THE CAPTAIN OF VENETIAN WAR SHIP VITTORIA II IN THE LAST YEARS OF THE EXISTENCE OF THE SERENISSIMA

Summary

Central theme of this article is directed towards naval military career of Vicko Dabović from Boka, the captain of Venetian ship *Vittoria II* in the last years of the eighteenth century. The article is based on the previous results of historiography (general data on the Dabović family) and, to a greater extent, on the analysis of the source materials from the State Archive of Venice (the archival series of the Venetian war marine the *Provveditori all'Armar*). In the introductory part of the article, an overview of basic data on the Dabović family and its meritorious members in the fields of seamanship and maritime trade is presented, mostly on the basis of previous scholarship. In the central part of the article, the composition of the crew of *Vittoria II* according to the lists made from 1 September 1794 to 24 September 1795. Particular attention was awarded to the homeland background of the ship's crew, especially if it concerns crewmen who were by their origin from the East Adriatic area (Boka). The crew of the ship commanded by Dabović is analysed according to their division into several basic groups: officers, underofficers and *časnici*, *dočasnici* i holders of specialised duties on the ship (*Uffiziali e Titolati*), sailors of the first class (*Marineri prima classe*), sailors of the second class (*Marineri seconda classe*), sailors of the third class (*Marineri terza classe*) and sailor boys (*Mozzi*). The aforementioned lists of the ship's crew are given integrally as an appendix at the end of the article.

KEY WORDS: Boka kotorska (the Gulf of Kotor); Perast; Vicko Dabović; Republic of Venice; Venetian war fleet; naval history; military history; history of the eighteenth century